

UNITÁRIUS JÖVENDŐ

Egyháztársadalmi, hitéleti és missziói célokat szolgáló lap.

Felelős szerkesztő: Kovács Lajos brassói lelkész-esperes.

Megjelenik minden hónap 20-án. Előfizetési ára Romániában évi 100 lej. Magyarországon évi 4 Pengő. Más országokban ennek megfelelő összeg.

A Főpásztor újévi üdvözlete.

„Nem csüggedünk, sőt ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra megújul

Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk; mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem alátámasztatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.“

(Pál II. Kor. 4: 16-18.)

A lélek belső ereje, csüggedést nem ismerő életösztöne nyer kifejezést Pál apostolnak gyönyörű szavaiban.

Mi lehet vigasztalóbb és erősítőbb, ha a nyomoruságnak és háboruságnak ezekben a nehéz napjaiban, amikor a külső körülmények rendkívül alkalmasak arra, hogy csökkentsék ellenálló képességünket, a lélek erejére támaszkodhatunk. Külsőleg állandó megpróbáltatásnak vagyunk kitéve. Zavarnak az anyagiak, a megélhetés, a mindennapi kenyér gondja; állandó feszültségben tartja lelkünket a világháború, amelynek kimenetelét senki sem láthatja. Az isteni gondviselés eddig még megóvott attól, hogy mi is belekeveredjünk ebbe s közvetlen részesei legyünk az élet és halál, a szabadság és az elnyomatás rettentő küzdelmének. De ha távol vagyunk is ettől, hatásait megérezzük itt is lelkiekben és anyagiakban egyaránt.

Sajnos a külső nehézségeken alig van módunkban segíteni. El kell tünnünk, mert reánk jöttek. Egyetlen fegyverünk a belsőnek, a léleknek megerősítése, a lelki béke és nyugalom megőrzése, amely növeli ellenálló képességünket, s alkalmassá tesz arra, hogy az elkövetkezendő megpróbáltatásokat is el tudjuk viselni.

Az apostol igen helyes meglátással úgy állítja be a dolgot, hogy minél inkább tudjuk győzni a kívülről jövő megpróbáltatásokat, annál erősebbek leszünk lélekben, mert a belső napról napra újul.

Vigasztalnak és reménységet keltenek a szavak, hogy a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk. Ez a dicsőség is belső, a lélek erejének dicsősége, ha le tudja győzni a világ szorongatásait. A dicsőség a lélek erejének öröme és a megelégedettség érzése, hogy ezt az erőt ki tudjuk fejteni s ez által lelki békénket és nyugalomunkat meg tudjuk teremteni. Nincs nagyobb dicsőség, mint a lélek dicsősége, amikor diadalt ülihet önmaga erejének beteljesedése fölött.

Ennek az eredménynek a megvalósítása nem olyan könnyű és egyszerű, mint ahogyan első pillanatra látszik. Valamint a test, úgy a lélek ereje is a küzdelmek útján fejti

ki magát. A testnek és a léleknek is táplálékra van szüksége, hogy a küzdelmet diadalmasan vivhassa meg.

Az apostol csodálatos éleslátással adja meg a feleletet erre a töprengő kérdésre is, amikor azt mondja, hogy a lélek tápláléka és ereje abban van, hogy nézzünk a láthatatlanokra, amelyek örökkévalók. Aki hiszen a láthatatlan Istenben, mindnyájunk gondviselő Atyjában, s át van hatva az evangélium felülmulhatatlan igazságainak, hitének és reménységének beteljesedésétől, el van látva azzal a táplálékkal, amely képessé teszi őt arra, hogy szembeszálhasson minden nehézséggel, legyőzze aggodalmait, s így birtokába jusson annak a nagy dicsőségnek, amelyről az apostol beszél.

Amikor boldog Uj Évet kívánok kedves hiveimnek, figyelmükbe ajánlom, hogy táplálják lelküket az apostol utasítása szerint. Imádkozzanak és olvassák az evangéliumot, mert ha mindezt lélekkel teszik, az Uj Esztendő nem hozhat keletlen meglepetéseket, s valóban boldog és megelégedett lesz.

Ezt kívánom mindnyájunknak.

Kolozsvár, 1940 január 1.

Főpásztori atyafiságos üdvözlettel:

Dr. VARGA BÉLA s. k.
unitárius püspök.

Ujesztendői program:

Erkölcsei tisztaságot!

A beállott ujesztendőnek legnagyobb eredménye az lesz, ha az erkölcsi tisztaságot, s ami nem kevésbé kívánatos, a gazdasági rendet és az emberekben való megbízhatóságot helyreállítja.

Az utóbbi időben olyan gondolkozás és gyakorlat fejlődött ki unitárius egyházunkban, mellyel az önzetlen egyházszeretethez és tiszta erkölcsi élethez szokott ember nem érthet egyet. Nemcsak az a szellem lett sok tekintetben uralkodva, amely gyűlölködésből táplálkozik és erőszakos módon akar érvényesülni, hanem a tiszta élet, az erkölcsi felfogás, a gazdasági szakértelem és megbízhatóság is csorbát szenvedett.

Most csak az erkölcsi tisztaságot említjük. Bizonyára nem kell különösen hangsúlyoznunk, hogyha valahol, úgy az egyházi életben a tiszta családi életnek s általában az erkölcsi tisztaságnak igen nagy példaadó ereje van. Mi, lelkészek, szinte szüntelenül hangosan és erős meggyőződéssel hirdetjük annak nagy fontosságát és bizonyítjuk, hogy erkölcsi tisztaság nélkül a család nem töltheti be hivatását, és nincs jövője. A templom-

kon kívül, irodalmi téren is sokan harcolnak az erkölcsi tisztaságért és szorgalmasan idézik a nagy költő ismert szavait: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől s rabságába görnyed“. Az erkölcs megromlott s a római birodalom odalett.

Nem volnánk éremesek az életre, ha unitárius egyházunk minden időben nagy gondot nem fordított volna s nem fordítana ma is az erkölcsi élet tisztaságára s a magasabb erkölcsi felfogás érvényesítésére. S ha talán az egyháztagnak közül a dolog természetéből kifolyólag mindenkivel szemben elvi és gyakorlati álláspontját nem érvényesíthette, de az erkölcsi tisztaság szépségét és kívánatos voltát kellő erővel hangoztatni el nem mulasztotta, vezetőitől pedig az erkölcsi példaadást szigorúan megkövetelte. Csaknem négyszázados küzdelmes életünk folyamán milyen nagy szükség volt az egyházhoz való szent ragaszkodásra, az öntudatos hitéletre és az áldozatkészség páratlan erejére, éppen olyan nagy súlyt helyeztek elődeink arra a megdönthetetlenül igaz közmondásra, hogy „egy véka erkölcs többet ér egy köböl tudománynál.“ Ha nem ez lett volna a szilárd alap, a posványra épült egyház régen összeomlott volna. De nem is tudunk olyan botránkozató esetről, amely miatt az egyháznak különösen vezetőivel szemben fel kellett volna lépnie.

Ennél a gondolatnál nem hivatkozunk példára s egyelőre nem bocsátkozunk részletekbe. Ha az egyház érdeke úgy kívánja, azt is meg fogjuk tenni. A jó izlés és a magasabb egyházi érdek szentebb előttünk, mint-hogy az önként kínálkozó helyzetet kihasználjuk, ha az nem okvetlenül szükséges. Pedig érdekes és tanulságos volna reámutatni, hogy a pártélet elkötelezése miként alakítja magatartásukban és erkölcsi felfogásukban az embereket. Nem tesszük.

Elvi álláspontot képviselünk. Személy ellen nem harcolunk, bár jobban szeretnők, ha minden unitárius-

Az előnyösen ismert

„TELLMANN“-féle

szabó üzlet Baritju (Lópiac) u, 12. szám pontos kiszolgálás mellett mérsékelt áron minden e szakmába vágó munkát kifogástalanul végez.

ember erkölcsi élete tiszta és példaadó volna. Nekünk egyelőre elég az a tudat, hogy sokan vannak egyházunkban, akik határozottan, tiszta és emelkedett gondolkozással magas erkölcsi felfogást képviselnek. Megvagyunk győződve, hogy minden ép erkölcsi érzékkel bíró ember velük van.

A tiszta erkölcsi alapvetet és felfogást kell magunk elé tűznünk az újesztendőben, ha erősödni, boldogulni akarunk.

Kovács Lajos.

Elégtételt

Szentimrei Jenőnek!

Évekkel ezelőtt igen népes egyházi gyűlésen, egyik fiatal szellemóriás paptársunk egyházunkat a Jerikó-i uti, vérbe-fagyba hagyott vándorutashoz hasonlítva s önmagára egy kis költői tulzással, a könyörülő samaritánus bizarr tógáját öltve, megengedte magának azt a soha meg nem engedhető szabadosságot, hogy a főpásztor személyének emlegetésénél a szelid „hurrogás” sokat kifejező hangját hallassa.

A tiltakozásnak, a nemtetszésnek ez inparlamentáris hangneme azóta — néha csaknem a tetlegességig fajulva — végigvonult egész egyházi közéletünkön, amely szolt lefelé és fölfelé, befelé és kifelé mindazoknak, akik nem e jól szervezett örségváltó tábor egyházmentő célkitűzéseit vallották magukénak.

Akkor nem tudtam eldönteni, hogy a társadalmi jólneveltségnek s a papi önfegyelmességnek e kis fattyuhajtása a főpásztori méltóságnak, vagy a 80 éves ember közel 60 évi közéleti munkásságának szólott-e? Bármiként volt, de úgy éreztem, hogy e hangnem ellen, egyetemes egyházunk tekintélye érdekében tiltakoznia kellett volna minden jóízű unitárius léleknek. S ez a hangnem — a tekintély rombolás szellemének

Kalap üzlet Weiss M. ucca 33. szám alatt

Férfi kalapok és sapkák

a legjobb anyagból a legújabb divat után kaphatók! Kalap tisztítást, formálást és festést a legújabb divat után vállalom. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Csiszár Béla.

Boldog és szerencsés csak úgy lesz;
ha Csiszártól kalapot vesz!!!
Ma a boldogság nem drága

150 lejtől kezdődik.

hű kifejezője — a minden áron való egyházmentés cégre alatt, nyíltan, vagy hallgatólagosan azóta kijár mindazoknak, akiket izlésük, más véleményük, szelidebb étvágyuk száműzött az örségváltók csatásorából.

Kijárt lám Szentimrei Jenőnek — legkiválóbb erdélyi közirónknak, az unitáriusok nagy barátjának is hálaképen — amiért az unitáriusok eszmei táborába tartozónak vallotta magát s aki az érdektelen kívüllők éléslátásával meglátta s a magas horizontból szemlélők tiszta, elfogultság mentes kritikai bonckésével felfedte azt a beheggedésre szánt sebet, amely fölött jótékonyan takaró, hirtelen gyógyult bőrfelület feszül ugyan — de alatta látványnak nem kívánatos fájdalommasságok húzódnak meg.

Kijárt e „hurrogás” Szentimrei Jenőnek is, kifogta a vastag inzultust, melyért tisztelettel megkövetjük s ünnepelesen bocsánatot kérünk mi sokan, akik sok más kérdésben se, de e bántó támadásban legkevésbé értünk egyet Fikker János cikkiróval, s kérjük Szentimrei Jenőt: higgye el nekünk, hogy mi értékelni tudjuk azt a nagyszerűen nemes és irányjelző kulturmunkát, látjuk s követjük is azt a világító szellemi Fároszt, amelyet az egész erdélyi magyarság életutjának bevilágítására, igaz lelki és szellemi épülésére csaknem naponta gyújt s amely munkát Fikker János támadni, jónak és szükségesnek látta. Mi, „Az unitárius egyház karácsonya” cikkirójával ellentétben valljuk, hogy a magyar szellemi és kulturértékek olimpiai tűzének városról-városra való hordozása lelket ölő munka és sokszor ép annyira nem fizeti ki magát, mint amennyire ezzel ellentétben kifizetődött egyesek számára az örségváltás ideáljainak hűséges szolgálata.

Íróasztal mellett nyugodtabban, minden szenvedélyességtől mentesen leírhatjuk, hogy az utóbbi két évben az örségváltás gyökeres változást elsősorban és mindenek felett a személyi gárniturában hozott s nem az elfogulatlan értékmérés és a minőségbeli értékelés tiszta, elfogultságmentes szándékának gyakorlásában. Nem vitatjuk, sőt örömmel ismerjük el, hogy az örségváltás több kiváló értéket juttatott jól megérdemelt hivatásköréhez, — de le kell szögeznünk, hogy az ideáloktól fűtött örségváltó szándék egyeduralmi rendszerré kövült, amely magában hordja a bünhődés minden feltételeit.

Legutóbbi főtanácsi ülés alkalmával lényegében ez igazságnak adott kifejezést Kovács Lajos brassói esperes is, aki sérelmezte a „régisim” embereinek a tisztújítás alkalmával történt mellőzését. Valóban úgy látszik, mintha a bizalmatlanság principiumának alkalmazása érvényesülne a „régisim” embereivel szemben, kik, — mint egyházpolitikai bélpoklosság eljegyzettjei — vezető munkakörből mellőzendők, száműzendők!

Ezt a lényegét érzékeltette a kiváló író nagyon finom lelki műszerén Szentimrei Jenő, aki főtanácsunkon a „david ferenci” horizont nagyszerű értékeit kereste s nem találta, hanem helyette látott egy csomó elfogulatlan s fájdalmas kritikai megnyilatkozásra alkalmas anyagot.

Sokan, kik ott voltak a cégjelzett régi rezsím em-

berei, sokkal jobban szeretik egyházukat, minthogy örülni tudnak volna e fájdalmas megállapításoknak s mintha „dávid ferencibek“-nek, tapintatosabbaknak s fegyelmezettebbeknek is bizonyultak volna, amikor lemondva az elégtétel szerzés méltatlan és kicsinyes lehetőségéről, nem élezték ki a kényes helyzeteket, de néma és fájdalmas megdöbbenéssel fogadták a korai bomlás látható jeleit.

Szentimrei Jenőnek, a kiváló írónak és publicistának köszönjük, forrón köszönjük, hogy dédelgetésre, lelki simogatásra érdemeseknek minősített minket, az erdélyi magyar egyházak legkissebbikét, a „becé“-t! Mily kár és elfogultság, hogy Fikker János, Szentimreinek „Unitáriusok“ című cikkében csak az elfogulatlan kritikai részt élezte ki s nem érzékelt a szóban forgó cikknek unitárius nézőpontból tekintett nagyvonalúságát. Annál kedvesebb, lelket melegítőbb Szentimreinek e figyelme, minthogy mi saját szűkebb közösségünkön belül se tudunk egymással szemben a kívánt lelki magaslatra emelkedni — s még kevésbé vagyunk kívülről jövő lelki simogatásnak boldog élvezői.

Köszönjük Szentimreinek, hogy a „régizsim“ kainbélyegzettjein kívül, valaki más, ő is meglátta s jónak látta rögzíteni a fájdalmas tényt, hogy valami nincs rendjén a „dávid ferenci“ lelki portán! E memento komoly megfontolásra, őszintébb békejobb nyújtásra kötelez az unitárius közösségben mindenkit!

A kis személyi szempontokon felül emelkedő magas horizont tiszta látókörét, a nagyobb önzetlenség lelki magaslatának szívet vidámitó, lelkiismeretet nyugtató ózondus levegőjét s az elfogulatlanság nemes veretű bölcsességét kívánjuk életáldásul az „Unitáriusok“ táborának új-évi ajándékul!!

Weress Béia.

Petrozsény.

OFFICIUM NOBILE

tiszteletbeli állást, helyesebben olyan köztisztséget jelent, melyért díjazás nem jár.

Ilyenek egyházunkban mindazon tisztségek, melyeket világiak töltenek be.

Eredete a hűbériség korára, talán még régebbre, nyulik vissza. Fentti cím szószerinti fordítása: „nemesi hivatal“ is jelzi, hogy akkor a nemesek közül választották ki a megfelelő személyeket. Mivel a nemeseknek a megélhetésük vagyonuk révén biztosítva volt, nem igényeltek díjazást a tisztség ellátásáért, megélhettek sajátjukból. Kiténtető megbecsülésnek tekintettek egy-egy ilyen köztisztségre való megválasztást.

Hajdanában tekintély, mondhatnám jelzővel is, hogy nagy tekintély volt különösen a magasabb, vagy ritkább köztisztség viselése. Megváltozott a világ azóta, történtek tekintélyrombolások is elég gyakran, miknek következtében az a nagy tekintély ma már nincsen meg.

Mind emellett az egyéntől is függ a tekintély megszerzése, vagy visszaállítása régi helyére, valamint annak meg — és fenntartása. Vannak egyének, kiknek megjelenése, külalakja, másoknak tudása, képzettsége, megint másoknak karaktere ad tekintélyt, vannak olyanok is, — bár kevesen — kikben mindez az adottság egyesül.

Általában mondható, hogy növeli az egyén tekintélyét a köztisztség, de még inkább növeli az azzal járó autoritás maradék nélküli, helyes betöltése.

Az egyének lendületet a köztisztség betöltésére és teljesítésére azon forma ad, ahogyan személyével szemben a tisztség betöltésénél a közbizalom megnyilvánult.

Köztisztséget, egyéb módok között közfelkiáltással, vagy választással szokás betölteni. Egyházunkban a választás útján való betöltést, még pedig titkos szavazással, írja elő törvényünk. A megválasztás érvényességéhez az abszolút többség szükséges.

Nem kívánok itt egyébre rámutatni, csak arra, hogy abszolút többségnél, különösen 2 jelölt közötti választás esetében, megtörténhetik, hogy az egyik jelölt pont a saját szavazatával győzött. Vajjon helyes-e, tárgyilagos-e ez a választás? Vajjon jól ki tudta választani az ön-szavazó saját magát arra a bizonyos köztisztségre? Erre a kérdésre igenlő választ adni nem lehet.

Abszolút többséget megkívánó választásnál előfordul az az eset is, hogy a jelöltek közül egyik sem éri el az abszolút többséget Ilyen esetben törvényünk pótválasztást ír elő a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között.

Amennyiben az abszolút többség el nem érése a „népszerűség“ és bizalom hiánya, — ép annyira a pótválasztás csak erőszakolt bizalom-megnyilvánulás.

Pótválasztás nem adhat és nem is ad lendületet a megválasztottnak tisztsége betöltésére, mert érzi, éreznie kell, hogy valahol valami hiba, legalább is szépség-hiba van.

Vannak tisztségeink jelenben is pótválasztással betöltve. Teljesen egyéni dolog, egyéni felfogás, hogy ki fogad el tisztséget pótválasztás eredményében. Senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy pótválasztás útján nyert többéig alapján ne fogadja el a megválaszt-

Magyar Általános Hitelbank

fiókjai:

Braşov,

Timişoara,

Oradea

tását s ne foglalja el a tisztséget, de ezzel szemben arra sem lehet kényszeríteni, hogy azt elfogadja.

A közület javát, előmenetelét lehet munkálni benne a közületben anélkül is, hogy tisztséget viseljen az egyén. Munkáját kiki végezheti csendben, lelki szükséglete kielégítéseképpen, lehet azt végezni hivalkodva, dobpergés és egyéb „adatik közhirre“ módszer szerint is, történhetik az még más célokból is, miknek részletezését itt feleslegesnek tartom.

A köztisztségek betöltésénél — nagy általánosságban — figyelembe szokták venni az előző munkálkodást, képzettséget, rátermettséget is. Az egyéneken ezen előfeltételek felkutatása annál nehezebben sikerül, minél több közül kell kiválassza egy nagyobb testület. Érthető is ez, mert a nagyobb testületet összetevő egyéneknek benyomásaik, megfigyeléseik, felismeréseik mások és mások lehetnek. Ez a hiba kezdete: a divergencia.

Minden erkölcsi testületnek feltétlenül arra kell törekednie, hogy minél egységesebben juttassa kifejezésre óhaját és akaratát, hadd lássák és csodálják a kívülállók az egységet, a tagok pedig érezzék az erőt, melyet az erkölcsi testület képvisel és kifejez. Ezeknek hiánya széthúzásra, gyengeségre, a továbbiakban és később dekadenciára vezet.

Ezen segíteni kell mielőbb. Első sorban, beindításképpen, az érdekek összeegyeztetése és a széthúzó irányzatok megszüntetése által.

Ha ez meglesz, egyházunk megújodik, a *nobile officium*-ok betöltése zökkenő nélkül fog történni és megadta a megválasztottnak azt a lendületet, mit a közmunka jó elvégzése megkíván.

Dr. Gálffy Zoltán.

Nőszövetségek a „Vasárnapi iskolák“ szolgálatában

Irta: Dr. Szánthóné — Sükösd Vilma
a sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség elnöke

(Folytatás).

Egyelőre foglalkozzunk a Nőszövetségeknek azzal a feladatával, melyet ott kell megoldaniok, a hol a „Vasárnapi Iskola“ megszerveve még egyáltalán nincs.

Ilyen helyeken a Nőszövetség vezetősége — és itt — kihangsúlyozom — hogy *unitárius Nőszövetséget* értek „Nőszövetség“ megjelölés alatt — a lelkésszel egyetértőleg, s annak, valamint az énekvezérnek bevonásával összeírja — mindenekelőtt — a 7—15 éves életkorban levő mindkét nembeli ifjúságot s azokat körzetenként szülei vagy szolgálatadó gazdáik házábanál 2-2 nőszövetségi tag által fölkeresik, — kik kö-

zül egyik lehet a lelkész, vagy az énekvezér is. — A kiküldött nőszövetségi tagok ilyen alkalommal ismertetik a szülők vagy a szolgálatadó gazda előtt a „Vasárnapi Iskola“ célkitűzését, elhivatását, áldásos munkafeladatát, s odahatnak, hogy a szülők 7—15 éves korban levő gyermekeiket, a gazdák pedig cselédjeiket, mesterek inasait, minden vasárnap délután, téli időben 3—4, nyári időszakban pedig 4—5 óráig terjedő időre rendesen elküldjék a „Vasárnapi Iskolába“, mely — miként már jeleztem is — csakis a templomban, vagy pedig az imaházban tarthatja összejöveteleit. — s csakis e helyeken fejtheti ki áldásos működését. —

Az összeírás megejtése s a szülőkkel és szolgálatadókkal lefolytatott megbeszélés után az egyben *hitoktató* lelkész a Nőszövetség vezetőségével egyetértőleg kitüzi az első összejövétel Vasárnap délutánját a templomban, avagy imaházban, s ez alkalomra egyben az érdekelt szülőket és szolgálatadókat meghívja.

A hitoktató lelkész, mint a „Vasárnapi Iskola“ egybeni vezetője, ismert ti az „iskola“ rendeltetését, célját, s munkakörét, egy lajstromot fektet föl a „Vasárnapi iskolá“-t rendesen látogatni hajlandónak nyilatkozó gyermekek szülei-ről és a szolgálatadó gazdákról s a gyermekekről is egyben, hogy ezáltal nyilvántartható legyen azon növendékek száma, akik szülei és szolgálatadó gazdáik hozzájárulásával lelki kötelezettséget vállaltak a „Vasárnapi Iskola“ szorgalmas és rendes látogatása tekintetében.

A „Vasárnapi Iskolá“-nak — mivel célkitűzésének csak így felelelhet meg — tekintet nélkül a rendes iskolai szünidőkre, — állandóan — minden vasárnap működésben kell lennie. A hetenkénti munka programot az iskolavezető lelkésszel és énekvezérrel egyetemben a Nőszövetség kebeléből kiküldendő „Vasárnapi-Iskola“-i „bizottság“ tagjai állítják össze, mely „bizottság“ a nőszövetségi elnök mellé negyedévenként fölváltva kijelölendő 2—2 nőszövetségi tagból áll.

A hitoktató lelkész főfeladata a vallás keretébe tartozó hitvallásos ismeretek intenzív előa-

Biztosítást a legelőnyösebben az

Első Romániai Temetést Biztosító

R. T.-nál köthet
(ezelőtt G. SZÁVA és A. SZÁVA)

Brassó,

Welss Mihály-utca 35 szám.

dása, biblia olvastatás, és bibliai magyarázatok, s általában véve a rendes hitoktatás keretein belül a hitvallásos nevelés irányítása.

Az énekvezér betanítaná a növendékeknek az egyházi énekeket, *azok szövegét*, hogy azt énekes könyv nélkül is tudják a Vasárnapi Iskola volt látogatói, ha majd felnőnek; — szervezne vegyes kétszólamú dalkart a növendékek jobbhangú énekesei közül.

Már most és ezek után jön a nőszövetség szerepe a „Vasárnapi iskola“ szolgálatában.

Mivel a „Vasárnapi Iskola“ célja nemcsak az ifjuságnak a vallási téren való ismeretei bővítése, hanem a mindennapi életben előforduló gyakorlati kérdések megismerése, ismertetése is, vár ezért a nőszövetségre e téren az a nemes föladat, hogy a „Vasárnapi Iskola“ összejövetelein arra rátermett és ahhoz értő tagjaival ugyszólván csevegésnek mondható előadások révén ismertesse meg a mindkét nembeli ifjúsággal azokat a kérdéseket, a melyeknek ismerete a mindennapi életben való boldoguláshoz föltétlenül szükséges és nélkülözhetetlen. E végből a nőszövetség „Vasárnapi Iskola“ már említett bizottsága esetenként fölkér a nőszövetség tagjai közül egy-egy tagot, aki aztán a maga által választandó ismeretkörből a mejelölendő Vasárnap délután felolvasást vagy szabadelőadást tartana az iskolát látogató ifjuságnak.

Ez az ismeretkör lehet vagy háztartási, gazdasági, vagy társadalmi és socialis kérdésekből merítve, de önkéntérthetőleg oly mederben és módszerrel előadva, amely nem mulja felül a „Vasárnapi Iskola“ hallgatóinak eladdig szerzett ismeretkörét.

A nőszövetség minden egyes tagja jogosult, sőt bizonyos szempontokból köteles is a „Vasárnapi Iskola“ összejövetelein időnként részt venni, s figyelemmel kísérni annak működését, s megtenni észrevételeit, javaslatait az iskola irányítása és fejlesztése tekintetében.

A nőszövetség vezetősége a „Vasárnapi Iskola“-t vezető lelkésszel és énekvezérrel egyetértőleg nyári időszakokban a iskola növendékeivel vasárnap délutáni szabadtéri előadás tartása végett valamelyik közelfekvő mezei, vagy erdős helyre kirándulást is rendez, s ez alkalmal lelkész által esetleg szabadtéri gyermek istentisztelet is tartható, amelyen aztán az énekvezér ál-

tal megszervezett „Vasárnapi Iskolai dalkör“ szolgáltató az orgonát, vagy harmoniumot helyettesítő egyházi éneket.

A nőszövetség ahhoz értő és kézimunkát kedvelő tagjai a leány növendékeknek a kézimunka terén részeltetné oktatásban, a szintén ahhoz értő nőszövetségi tag a ruhaszabásban és varrásban adna oktatást, majd pedig a konyhakertészet és virágápolás terén ismeretekkel rendelkező tag, ily irányú előadásokkal fejlesztené a Vasárnapi Iskolás növendékek ismereteit.

A fiú növendékeknek a lelkész és énekvezér a mezei gazdálkodás, gyümölcsfa kezelés, oltás, majd pedig — esetleg — a méhészet elméleti, s lehetőleg gyakorlati ismereteibe vezetné bele, — amely, ha nem is jelent abszolút értelemben vett ismeret elsajátítást, de konturjaiban mégis az a Vasárnapi iskolás fogalmat tud majd alkotni magának oly dolgokról, amiknek a gyakorlati életben föltétlenül hasznát fogja venni.

Nem céltom itt taxatív fölsorolni azt a kimerithetetlen munkaprogramot, amelyet a „Vasárnapi Iskola“ keretében megvalósítani nem tartozik a lehetetlenségek közé. Csupán csak vázlatosan mutattam be a fentiekben, hogy mik volnának és lennének azok a megoldásra váró föladatok, amelyeknek megvalósítása érdekében a „Vasárnapi Iskola“ szolgálatában a nőszövetségek minden különösebb megterhelés nélkül akcióba léphetnének.

Most, amikor már a rendes iskolai év is halad a maga megszokott medrében, nem tartom időszerűtlennek, ha ezt a „Vasárnapi Iskola“-i kérdést fölvetem, s az „Unitarius Jövendő“ hasábjain fölhivom a figyelmét Unitarius nőszövetségeink vezetőségének, hogy ott, ahol még nincs s nem lenne „Vasárnapi Iskola“ beszervezve, *szervezzék be azt a nőszövetségeket*, ahol pedig már megvolna, ott a „Vasárnapi Iskola“ vezetésébe, irányításába *kapcsolódják bele a nőszövetség is*, — s vegye ki a részét abból az áldásos, mélyreható jelentőséggel bíró munkából, amely ezen iskola voltaképeni célkitűzéseit képezi, s amelynek megoldása nemcsak hitvallásos, de socialis szempontból is beláthatatlan fontossággal bír.

Nem, eleddig ismeretlen, új problémát vettem én föl ezzel a szerény elmefuttatással. Ezt a kérdést ismerték és ismerik már régóta mindazok, akik ifjúságunk hitvallásos nevelése érdekében nagyon jelentős tényezőnek minősítették a „Vasárnapi Iskolá“-k beszervezését, amelyhez semmi nagyobb, jelentékenyebb, apparátus sem kell, csupán egy kis önfeláldozás, lelkiismeretes, céltudatos munka, önzetlen odaadás, — elkövetkezendő ifjúságunk jobb jövőjébe vetett hit és bizalom, — s akkor a jól és becsületesen végzett kulturmunkánk sikerén a poklok kapui sem vehetnek diadalt! . . .

Vásároljon az
ELEKES
könyv és papírüzletben.

S végezetül megemlíteni tartom szükségesnek, hogy az ugynevezett „Vasárnapi Iskola“ merőben *hitvallásos célt szolgáló*, kulturális alakulat lévén, — amely az egyház kebelén belül fejt ki népnevelési, ifjúsági munkát, *semmiféle akadályba annak beszerzése nem ütközik*, mert ezt a vasárnapi iskolán kívüli oktatást — hogy egy hasonlittal éljek — olybá lehet tekinteni, mint az egyes protestáns felkezeteknél az ugynevezett „konfirmálás“-ra való előkészítést, hogy t. i. valamikéint a konfirmációra való előkészítés egy hid, amelyen áthaladva az az ifjú hívő a hitben megerősödvé egyházának állhatatos tagja lesz, — így a „Vasárnapi Iskola“-i oktatás is az az aranyhid, amelyen átmenve, a keresztény ifjú hitében, tudásában megerősödvé fog majd abba az „Élet“-be kilépni, amely előzetes ismeretek, tapasztalatok és mindenekfölött törhetetlen és leküzdhetetlen akadályokat nem ismerő *hit nélkül* csak csalódást, csak lelki meghasonlóságot és csak holtigtartó elégtelenséget zudít a „Halandó“ amugy is sok-sok teherrel megrakott roskadozó vállaira!

Óhajtanám, hogy e szerény írásom, ne maradna — a Szentírás szavai szerint — csak a pusztában elhangzott följajdulásnak!

A gyakorlati lelkészképzéshez.

„A szegénység nem szégyen, de hiba.“ Ezt olvastam egy német könyvben. Természetesen hatályként általánosítani nem lehet, mert vannak, akiknek önhibájukon kívül nem adatott meg anyagi jólétük emelése. Pl. betegség, nehéz családi állapot stb. Zrínyi költőnek egy mondása jut eszembe: „sors bona nihil aliud.“ Tehát nem kis mértékben a szerencse hozzájárul ahhoz, hogy valaki érvényesüljön. Ezt kiki könnyen eldöntheti, ha érvényesülésének lehetőségeit közelebbről megvizsgálja. Az is igaz, hogy tisztán a szerencsét összekulcsolt kezekkel várni nem lehet, két kezünkkel kell az utját igazítgatnunk.

Szerény véleményem szerint a hibát legelsősorban magunkban kell keresnünk. Hány példát produkál a mindennap, amikor valaki a kínálkozó alkalmat megragadja és ezzel egész élete boldogulásának alapjait megveti. Más, akinek nincs erkölcsi bátorsága — azt mondja — én erre képtelen vagyok. Ahhoz, hogy valami sikerüljön, erősen akarni kell, hinni kell abban, hogy az nem is lehet másképp s csak sikeresen. A szerencsének biztosabban, a kitartónak később, de minden bizonnyal megjön a siker.

Ami az egyénre vonatkozik, áll a közre is. Jó közkatonákból verbuválódik a jó hadsereg.

Mi unitáriusok sokszor bevalljuk, hogy kicsik, erőtlenekek vagyunk, de ezzel a tehetetlenségünket is elismerjük. Szerintem csak azokkal az eszközökkel

kálhatjuk jobb jövőnk utját, amelyek rendelkezésünkre állanak. Ezek bizony szerények. Ezekhez sok bátorításra van szükség, hogy felvehessük a küzdelmet. A kis szemfágból nagyszerű ezredéves tölgy fejlődik, mely még sok évig cipeli hátán a hajót és végezetül még sok idő múlva, mint hajóroncsból eredő értékes palizandert dolgozzák fel előkelő butordarabnak

Csekélységem szerint a kezdeményezés a papnevelés radikális reformjával kellene, hogy kezdődjön. Legyen a pap, aki a hívekhez kikerül, lelki és gyakorlati életben is vezető. Számolni tudjon a szerény lehetőségekkel és minél nehezebb a feladat, annál nagyobb lelkierővel és kitartással fogjon hozzá munkájához. Legyen mintagazda. Legszebb termést, állatot stb. produkáljon. Csak így lehet tényleges vezetője egyházának, községének. Szervezze meg a szövetkezeti életet úgy, hogy az tényleg virágzó legyen és az a falusi ember ne sajnálja a tiszteletes urnak föléle járó megszolgált javadalmazást. Ha a gazdagság nem fizetődik ki a régi alapon, igyekezzék új utakat teremteni, háziipar felvirágoztatása, kereskedelmi és ipari növények termelése, konyha kertészeti lehetőségek kitanulása stb.-vel. A gyümölcsstermelés irányítása, a helyes faápolás; megszervezése, ha a legelő megfelel, mint a méhészet beállítása stb. mind olyan dolgok, hogyha ez jól meg van szervezve, előbb-utóbb tekintélyes jövedelmi forrássá válik, amitől az Isten szolgálja is elnyeri bizonnyal az őt megillető földi részét.

Nagyon fontos volna még az iskolából kikerülő serdülő ifjúság közös versenyszerű foglalkoztatása is. Így némely helyen háziiparilag művészetig lehetne fejleszteni az ifjúság képességeit. Megszervezni az értékesítést, összeköttetést szerezni, ami mindig könnyű és biztos lenne, mert erkölcsileg egész biztosan nem esnék kifogás alá.

Honnan vegye a pap mlndezekhez az ismereteket A latin, görög, héber stb. és más magastudományokból bizony édeskeveset meríthet. Erre csak azt kiált-hatom: gyakorlatiasabb, életrevalóbb papképzést uraim! Ez azonban ne abban merüljön ki, hogy tessék-lássék a tanrendbe ezekből is felveszünk valamit.

Mélyreható, ha álosan komoly legyen ez a kiképzés. Ebből meg kell élni emberi módon. Levenni, ha kell a teoretikus anyagnak akár a felét a gyakorlat kedvéért. Minta falut, kitűnő — gyakorlati — tanítókat. Bele kell jól vésní minden ifjú lelkébe, hogy neked ebből élned halnod kell. Nemcsak megélni kell, hanem jól megélni is kell. Ne csak szóval, cselekedettel is mutassuk meg, hogy jó unitáriusok vagyunk. Haladni a korr-al, uraim!

Köntés Ferenc.

Templomi ének.

Ugy gondolom mindnyájan tisztában vagyunk az-
zal, hogy templomi éneklésünk nagyon sok kívánni va-
lót hagy hátra és általában alatta marad még annak a
szinvonalnak is, amelyet elérni könnyen lehetséges. Az
a törekvés, hogy egyházunk szellemi szinvonalát min-
den téren emeljük, késztet arra, hogy ezzel a kérdéssel
behatóan foglalkozzunk; hogy megkeressük azo-
kat az okokat, amelyek a templomi ének kifejlődé-
sét Egyházunkban akadályozzák és rámutassunk arra az
utra, amely ezen a téren jobb eredmények felé vezet.

Amikor templomi éneklésről van szó, mindnyá-
jan tudjuk, hogy a gyülekezet zöme zenei képzettséggel
nem bír. A templomi énekeknek tehát olyanoknak kell
lenniök, amelyek természetesen folynak, könnyen éne-
kelhetők, sem hangterjedelem, sem ritmikai beosztás te-
kintetében nehézséget nem okoznak.

Aki valamely alkalommal meghallgatja a gyüleke-
zeti éneket a brassói Fekete-Templomban, annak azonnal
fel fog tűnni, mennyivel tökéletesebb ott az együttes,
mint nálunk. Bizonytalán hozzájárul ehhez az is, hogy a
szász evangélikus egyház sokkal jobb zenei nevelést
képes az ifjúságnak nyújtani, mint mi; bár ugy gon-
dolom, hogy ennek nem kell így lennie, és ha belát-
juk az egyházi zene művelésének fontosságát és kellő
gondot fordítunk az ifjúság zenei nevelésére, semmivel
sem kell hátrább maradnunk nekünk sem. De ezen a
kétségkívül fennálló okon felül van még egy, amelynek
fontossága sokkal nagyobb és amely nem annyira ké-
zenfekvő, mint az imént említett.

Amíg a szász evangélikus egyház templomi éne-
kei német nyelvűek, addig a miénk nyelve magyar. A
dallamok, amelyeket a Fekete-Templomban hallunk, ugy-
szólván együtt születtek a szöveggel, legalább is az
idők folyamán teljesen összeforrtak azzal. A dallamok
megfelelnek a nyelvi hangsulynak, a német nyelv rit-
mikájának és így éneklésük természetesen folyik; a szö-
veg és a zene között megvan a teljes szerves össze-
függés. Az egyházi zene legkimagaslóbb művei, ame-
lyek egyben az egész emberiség legnagyobb szellemi
kincsei közé tartoznak, Johann Sebastian Bach alkotá-
sai, ahol szöveggel bírnak, német szövegűek.

Tudjuk azt is, hogy rokon nyelvről rokon nyelvre,
például németből angolra, mennyivel könnyebb fordít-
tani, mint egymásra nézve idegen nyelvekre. Leginkább
akkor mutatkozik meg ez, amikor meglevő dallamra kell
szöveget fordítanunk. És ezen a ponton mutatkozik
számunkra a legnagyobb nehézség: a magyar nyelv
teljesen elszigetelten áll az európai nyelvtengerben és
melevő dallamokhoz való tökéletes magyar szövegfor-
ditás rendkívül nehéz. Templomi dallamaink egy része
német, angol stb. eredetű, a hozzájuk tartozó szöveg
fordítás, dallam és szöveg nem képeznek szerves egé-
szet. A szöveg hangsúlyos részei nem esnek kellőképp
egybe a dallam hangsúlyos részeivel, a nyelvi ritmika
nem fedi kellőképp a dallam ritmikáját.

Mindenki megfigyelhette, hogy templomi énekeink
egy részét a gyülekezet mindig szívesen és aránylag
jobban is éneklí. Ezek többnyire szép ősi dallamok, a-
melyeknél a zenei hangsúly kellőképp egybeesik a szö-
veg hangsúlyos részével; amelyeknél a szöveg és zene
ritmikája párhuzamos.

Az újabb dallamok közt is vannak ilyenek. Ilyen
például a 33. sz. ének. Ezt mindig szívesen éneklí a
gyülekezet, pedig egyáltalában nem tartozik értékesebb-
dallamaink közé. Hogy a gyülekezet mégis szereti ezt
az éneket, annak oka, hogy a szöveg és dallam egyet-
len egységet képeznek, teljesen egybeforrtak, az ének-
lés természetes és könnyű. Ennél a dallamnál a gyüle-
kezet éneke mindig biztos, természetesen folyik, nem
ingadozó. Viszont különösen angolból átvett énekeink-
nél nincs meg a párhuzam a szöveg és zene ritmikája
között, az éneklés nem természetes, a gyülekezet szá-
mára nagy nehézséget okoz. A gyülekezet egy része
azzal a beosztással énekel, ahogy az az Énekeskönyv-
ben áll és ahogy azt az orgona is játssza, más része
azonban erre képtelen és inkább a nyelvi ritmust kö-
veti. A gyülekezeti ének teljesen ingadozóvá és zava-
rossá válik és nagyon távol áll attól, hogy a legszeré-
nyebb követelményeknek is megfeleljen.

Itt látjuk Énekeskönyvünk hibáit és azokat a fe-
ladatokat, amelyek lehetőleg még Énekeskönyvünk új
kiadása előtt legalább részleges megoldást követelnek.

A dallamok megrostálása és egyeseknek szép régi
dallamokkal való helyettesítése Énekeskönyvünk művé-
si szinvonalának emelése céljából nagyon kívánatos
volna. Ez azonban nehéz, rendkívül gondos előkészí-
tést, nagy körültekintést igénylő, hosszantartó munka,
amely Énekeskönyvünk következő kiadása előtt aligha
volna lehetséges. E célból egyházunk legkiválóbb ze-
neszeinek összefogó gondos munkájára volna szükség,
és egyelőre ezen munkának csak megszervezése volna
célul kitűzendő.

Egyházi énekeink ritmikájának felülvizsgálása, szö-
vegnek és dallamnak teljes összevizsgálása a másik fe-
ladat. Ennek a feladatnak a megoldása részben nem
nehéz. Kiküszöbölni a teljesen felesleges és indokolat-
lan hibákat, ritmikai, formai torzításokat, teljesen feles-
leges és indokolatlan ellentéteket a nyelvi és zenei rit-
mika között, amelyek Énekeskönyvünkben rendkívül
nagy számban találhatók, annyira természetes dolog,
hogy szükségessége talán sokkal nagyobbak is látszik,
mint jelentősége. De ha arra gondolunk, hogy az or-
gonista és a gyülekezet egy része az Énekeskönyv be-
osztását követi, míg a gyülekezet egy másik része ter-
mészetes érzése szerint énekel, azonnal nyilvánvaló, hogy
Énekeskönyvünk ilyen értelemben való átdolgozása is
rendkívüli fontossággal bír. Az elv az kell, hogy legyen,
hogy mindenütt, ahol ez minden további nélkül lehet-
séges, a dallamok abban a beosztásban tartandók, ahogy
azt a gyülekezet — természetes ösztönétől és a nyelvi
ritmustól vezettetve — valóban éneklí. Ezzel máris nagy
lépést teszünk a helyes irányba; minden könnyítés, a-
mely nem a művészi szinvonal rovására történik, alkal-

mas templomi éneklésünk színvonalának emelésére. A munkának ez a része egészen rövid idő alatt — valószínűleg még Énekeskönyvünk egy új kiadásának megjelenése előtt — befejezhető.

Ezen felületes hibák kiküszöbölésénél jóval nehezebb feladat a dallam és szöveg összeecsiszolása azoknál az énekeknél, ahol ennek szüksége mutatkozik. Nagy gonddal és körültekintéssel, a nyelvi és zenei szempontok legalaposabb figyelembevételével végezhető csak ez a munka; és ha valóban jó munkát akarunk végezni, nem könnyű feladattal fogunk találkozni.

Ha nem is könnyű munka egyházi zenénknek ezen csak nagy vonásokban vázolt megreformálása, annál szebb eredmény kecsegtet ezen feladat helyes befejezése után. Ha szeretettel és hozzáértéssel fogjuk zenénket művelni, nagy értéket nyújtunk Egyházunknak. Bizonytalán szívesen venne részt egyházunk minden kiváló zenésze ebben a munkában, úgy hogy következő célkitűzésünk ezen munkának helyes megszervezése kell, hogy legyen Minden észrevételt és indítványt szívesen fogadunk. Ha a kérdés jelentőségét átérezzük, ha a feladat elvégzésére kitartással és szeretettel összefogunk, jó munkát fogunk végezni.

Gál Vilmos.

Álláshalmozás.

Az állami és polgári életben hova-tovább mind nagyobb súlyt fektetnek arra, hogy álláshalmozás ne történjék s ha van, megszűnjék. A mi egyházi életünk ilyesmire nincs tekintettel, sőt talán szándékosan törekszünk arra, hogy egy embernek a kezébe minél több munkakört összepontosítsunk.

Megemlítünk egy-két esetet, figyelmen kívül hagyva ez alkalommal pl. a bizottságok összeállítását.

Az egyház vezető főgondnoka a központi Dávid Ferenc Egyletnek is elnöke. Igaz, régebben is volt ez így. De a mai időben a főgondnok munkaköre sokkal több figyelmet, gondot és lekötöttséget igényel az egyházi életben, mint a múltban. Bizonyára a sokoldalú elfoglaltság is hozzájárul ahhoz, hogy a mai helyzetben a Dávid Ferenc Egylet elnöke inkább csak a címet viseli, minthogy irányító és tevékeny szerepet vigyen e fontos egyháztársadalmi alakulásban. Pedig mennyire lehetett volna a főgondnok sokoldalú igénybevételén segíteni, ha felhasználták volna a kínálkozó alkalmat azok, akik annak idején az irányításra hivatva érezték magukat. Nem a főgondnokban van a hiba, mert ő a bizalmat nem akarta visszautasítani. A szervező és irányítást végző emberek vétettek az egyházi élet jól fel-fogott érdeke ellen, amikor a sok tapasztalattal és hozzáértéssel rendelkező embert nem igyekeztek két kézzel az egylethez kapcsolni és annak élére állítani. Akit írói kiválóságánál és értékes irodalmi munkásságánál fogva a Kisfaludy Társaság és Petőfi Társaság örömmel fogadott tagjai sorába, arra a pártatlanul gondol-

kozó unitárius közvélemény is őszintén büszke lehetett volna. Szervező erejét és széleskörű társadalmi munkásságát a tengődő állapotban élő Dávid Ferenc Egylet nem igyekezett felhasználni. Ma már megnyerésére valószínűleg még a próbálkozás is hiábavaló volna.

Még feltűnőbb a helyzet, ha arra gondolunk, hogy egészen az utóbbi időig a főjegyzői, dékáni és a Dávid Ferenc Egylet ügyvezető alelnöki állásai szintén egy kézben voltak. Mind a három munkakör rendkívül fontos az egyházi életben, mert irányító jellegű fűződik mindenikhez. Csoda-e, ha a teológiai tanári hivatás mellett ennyi mellékfoglalkozást nem lehet kifogástalanul betölteni? Vagy egyiknél, vagy másiknál hiány kell mutatkozzék. A hivatást igazán átérző és erejét túl nem becsülő ember nem is vállalkozik ennyi mindenre. Az egyházi főjegyző részére jelenlegi püspökünk is főjegyző korában hatáskör megállapítást többször szorgalmazott, mert érezte, hogy mennyire szükséges ebben a munkakörben minél jobban bekapcsolódni az egyházkormányzati életbe. A teológiai tanári állás szakszerű betöltése mellett az unitárius közvélemény a teológiai tanártól figyelemre méltó tudományos irodalmi munkásságot is vár. Az ő hivatása elsősorban a tudománynak olyan művelése, amiből több erő és nagyobb telintély származzék az egész egyházra. De ettől eltekintve is, egy intézet vezetése, jelen esetben a dékáni tisztség betöltése a növendékek figyelmeztetésében, tanulmányaik irányításában, anyagi ügyeik rendezésében, hivatásérzetük fejlesztésében, a gyakorlati életre való nevelésében stb. éppen elég tennivalót kínál. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy az egyházi élet a Teológia Akadémiától és elsősorban annak vezetőjétől gyakorlati és szellemi kezdeményezést és a kivitelben határozott eredményeket vár, sőt követelő kivánalmakkal lépik fel ebben a tekintetben, bizonyára nem kell hosszasan magyarázni a dékáni állás fontosságát. A közönséges szólásmód szerint, akiknek anyagilag és szellemileg több adatott, attól az egyház javára több kívántatik.

A Dávid Ferenc Egylet ügyvezető alelnöke kell, hogy a lelke legyen az egyleti életnek. Biztató és irányító szavát hallani kell mindenütt, s lelkesítő erejét érezni. Keze ott kell, hogy legyen mindenik egyházközség életműködésén s tisztában kell lennie, hogy miként működik a szív s működik-e egyáltalán. Határtalan munkamező tárul fel az ügyvezető alelnök számára. A Dávid Ferenc Egylet működése nem merülhet ki egy-két kolozsvári felolvasó ülés tartásában. Bizony — bizony az egyleti élet hangos szóval kiált az életrehívó, a belefekvő ember, az alkotó lélek és szervező erő után. Megújulás és felfrissülés a mai idők jelszava az egyházban. Hát a megújulás útján csakugyan olyan szegények lettünk arravaló és használható emberekben, hogy fontos munkakörökben álláshalmozásra van szükség s ennek következtében egyre-másra felületesen végzett munkákba botlunk?

Nekünk úgy tetszik, hogy nem az emberekben van a hiány, hanem a pártélet kifejtésében van a hiba.

Figyelő.

Jegyzetek a közelebbi Főtanáccsal kapcsolatban.

Minden testületben, így az egyházi gyűléseken is első sorban az elnöknek kell higgadtságát és tárgyilagosságát megőriznie.

Mostanság divatba jött, hogy főtanácsi gyűlésen az elnöki asztalnál ülők egyike-másika a kelleténél többször szólal fel, sőt egyes ügyekkel kapcsolatban korteszü beszédeket tart. Szabadni szabad, de kérdés, hogy hasznos-e.

Van olyan főtanácsi tag, aki tekintélynek képzelet magát s azt hiszi, hogy az igazságnála van letéve; s azt is, hogy a pártérdeket tulvilági hangon való orditozással lehet megvédeni.

A Főtanácsot megelőző napokban közjegyzőileg hitelesített tájékoztató iratok mentek szét korlátolt számban bizonyos erkölcsi botlással kapcsolatban. Azon lehet vitatkozni, hogy helyes-e az ilyen eljárás, de talán az okot kellene kiküszöbölni, hogy hasonló eljárásra ne legyen alkalom. Különben meg kell állapítanunk, hogy röpirat szétküldésére nem ez az első alkalom. Néhány év előtt is küldött szét ma befolyásos egyházi állásban levő ember röpiratot, melyben vezető egyházi embereknek a becsülete volt ártatlanul megtámadva. Ha valakinek, úgy legalább a példátadónak megértést kellene mutatnia az ilyen dolgokban.

A röpirat eredetije hiteles közjegyzői másolatban több, mint egy éve hivatalosan be van adva az E. K. Tanácshoz. Annak hajmeresztő tartalma miatt a közügyigazgató tudomásunk szerint nem tartotta hivatalból szükségesnek fegyelmi eljárás beindítását kérni, aki pedig sokkal jelentéktelenebb ügyekben a fegyelmi iránt nagy rokonszenvet érez és buzgó nekilendüléseket mutat.

Az előbbi uralom alatt arra igyekeztek, hogy az esetleg előfordult hibákat lehetőleg békeességesen intézzék el. Nem rajtuk mult, ha ez minden esetben nem sikerült. Mostanság a fegyelmmel való fenyegetés nagyon gyakori. Elég egy helytelenül értelmezett szó, egy nem tisztázott névalírás, hogy a fegyelmmel való fenyegetőzés elhangozzék. Egészséges állapot ez?

A tárgysorozaton sorrendben a jelentések

után volt téve a választás, a mi egészen természetetes, hiszen először a felmentvényt meg kell adni. A közelebbi Főtanácson az történt, hogy a választásokat a jelentések tárgyalása előtti napon megejtették. Szándékosan volt-e így rendezve, vagy gyakorlatlanság volt az oka, nem firtatjuk. Csupán a tényre mutatunk rá, mely szerint pl. a jószágfelügyelőség elnökét szótöbbséggel újraválasztották, mielőtt a jószágfelügyelőség jelentése tárgyalás alá került volna. A tárgyalás során aztán elszámolási szabálytalanságok és gazdasági hibák kerültek napirendre. A Főtanács bizottságot küldött ki a helyzet megvizsgálására.

A jogtanácsos éveken át az egyház nagyon súlyos pereit vitte. A pártnak is egyik vezetője, szinte mondani lehet, létrehozója volt. Időközben az egyház érdekeinek védelmében egyik másik emberrel ellentétbe jutott. Volt-e egyéb ok is? Szavazattöbbséggel kiválasztották.

Az új jogtanácsos fiatal ember. Nyilvános ügyvédi gyakorlatot még nem folytatott. Talán ennek a terhét s az állással járó felelősséget érezte, amidőn megválasztása után mindjárt írásban jelentette be, hogy a választást nem fogadja el. Akár igaz, akár nem ez a széles körben elterjedt hír, tény, hogy másnap az esküt letette. Sapienti sat!

Az egyházi főjegyző az elnöki asztal melől hatásosnak gondolt beszédben kérte a kiválasztott jogtanácsost, hogy az egyházi élettől ne vonuljon vissza s vállalt kötelezettségeit teljesítse, mert az egyház mindennél drágább. A volt jogtanácsos megjegyezte, hogy ilyen kérésre felszólalónak van a legkevesebb joga, mert pár év előtt egyéni sértődöttségéből ő volt az, aki minden egyházi tisztségéről lemondott. Erről több szó nem esett.

A Jogügyi Bizottságnak az előbbi Főtanácson megválasztott elnöke, valószínűleg a történetek miatt, állását nem fogadta el s a gyűléseken egyszer sem jelent meg. Ezen a Főtanácson olyan elnököt választottak, különben kitűnő jogászt, aki ellen a mult uralom idején nagy kifogásaik voltak s bizony nem kellemes elbánásban részesült. Az új elnöknek javára kell irnunk, hogy ezek dacára is vállalta az állást, mert őszintén szereti hitét és egyházát. Egyszersmind elégtételnek kell tekintenie magára nézve, hogy a szükségben korábbi ellenfelei reagondoltak.

SZEMLE.

Köszönő szavak. Egyházközségem abban a megtiszteltetésben részesített, hogy lelkeszi szolgálatom 35 éves betöltése alkalmából dec 17.-én nyilvános ünnepélyt rendezett, melybe küldöttségileg kapcsolódtak bele a brassói magyar felekezetek, írásban a román egyházak, a város vezetősége, különböző intézmények és a társadalom s távolabb élő barátaim és ismerőseim közül is nagyon sokan. Nem számítottam rá, nem vártam az ünnepést. Amikor a terv tudomásomra jutott, nagyon kértem, hogy hngyjanak fel vele. Csendben, zajtalanul munkálkodtam mindig. Nem egyszer megtagadtam magamat, sokszor családi érdekeimet is, hogy a reám bízott szolgálatot elvégezhessem. Feltűnést nem kerestem soha, de meggyőződésemmel mellett következetesen kitarítottam. Mindenekfelett gyöngge erőm szerint el nem fogyó lelkesedéssel hivatásomnak és szolgálatomnak igyekeztem élni akár Kissolyomson, akár Nagyajtán, akár Brassóban kellett azt teljesítenem. Jó lelkiismerettel vallom, hogy inkább erősíteni, építeni és előbbrevinni igyekeztem hitbelileg és anyagiilag az egyházközséget mindenütt, mintsem azt kihasználni, gyöngíteni vagy éppen visszafejleszteni. Ha nem munkálkodtam hiába, első sorban legyen Istené a dicséret s aztán megérintő hiveimé, akik mindenben melletttem állottak. S ha nem térhettem ki a nyilvános megemlékezés elől, ha hiveim és barátaim ezt látták helyesnek, én mély hálát és köszönetet érzek mindazokkal szemben, akik személyesen vagy írásban felkerestek, jókívánataiknak kifejezést adtak. Kérem Istent, hogy a hasonló szellemben való további munkálkodásra engedjen még időt nekem, ha az Ő Szent Felségének a tetszésével találkozok s adjon erőt, hogy jó lelkiismerettel és tiszta meggyőzéssel szolgálhassam egyházamat és hitemet, hiveimet, hiveim és embertársaim javát, a haladás és felvilágosodás szellemét.

Kovács Lajos.

Jellemző eset.

A személyeskedésről többször esik szó mostanság az egyházban. Erre vonatkozólag jellemzőnek tartjuk a következő esetet: A püspök idejében felkért egy főtanácsi tagot, hogy a közebeden a Berde serleggel beszédet mondjon. Utolsó nap tudomásra jut a szónok neve. Az uralmon levő párt tagjai közül kifogásolják a szónokot és fenyegetőznek, amit a püspök finoman közöl az érdekeltekkel. Az esettel kapcsolatban a felkért szónok azonnal rendelkezésre bocsátja tisztjét, de a püspök a kapott felvilágosítások után utasítja a fölkért szónokot, hogy teljesítse feladatát. Nemsokára 8 főtanácsi tag jelenik meg újból a püspöknél (nevüket most nem írjuk ki), minek következtében a püspök azt izeni a szónoknak, hogy ő maga fogja a Berde serleggel a beszédet mondani. Nemde, jellemző eset a mai rendszerre. Minek nevezhető? Személyeskedésnek? Türelmetlenségnek? Erőszaknak? — Döntse el a pártatlan olvasó.

Számok tükrében.

Ezen a címen már korábban közölt az „Unitárius Jövendő“ cikket. Erre kaptuk mintegy válaszul az alábbi sorokat, melyeket anyagghalmaz miatt csak most adhatunk közre: „Számok tükrében“ cím alatt tájékoztatót közölt a lap új bérházunk jövedelmezőségéről. A szám és a tükör nem rokontermészetűek. A szám reális kétszerkettő, míg a tükör által nyújtott kép a megvilágosítás szerint módosul. Már pedig minden tárgynak fény- és árnyoldala van. A közölt számok pontosságát nem ismerjük, de a tükörkép mindenestre homályos. A „Sora“ által fizetendő bérösszeg még a közlemény szerint sincs „pontosan megállapítva“, annál kevésbé az építkezési zárszámadás lezárva s így a jövedelem biztosan nem tudható. A bérlakások jövedelmét a közlemény napról napra számítja, pedig üresek is rendszerint vannak, amint ez az eset ma is. Továbbá a közlemény nem terjeszkedik ki arra, hogy a bérháznak évi javítási és fenntartási költségei vannak, hisz a kirakati üvegtáblák kicserélése, már is napirendi kérdés. Nem emlékezik meg az állami adókról, városi taxákról, a tüzbiztosítási stb díjakról. Nem emlékezik meg arról se, hátha az építési belső és külső kölcsönök az általa tervelt 5 év alatt kifizetve nem lesznek, bizony akkor kamatozandók. Mindezek arra mutatnak, hogy a „számok tükrében“ ferde világitású képet nyújt, megnyugvást nem ad s azt legfennebb majd adókiivetési alapul lehet ellenünk felhasználni.

(— a)

Regényrészlet.

Dr. Makkai Sándor „Holttenger“ c. regényében olvassuk a következőket: „Ezek a teológiai tanár-palanták mindjárt az iskolapadokból kiszaladtak külföldre, ösztöndíjon s ott belenyalva a nyugati tudomány és nagyképűség felszínébe, zölden-zavarosan, de annál felfuvalkodottabban hazafordultak, hogy megírva egy „Bevezetés“-t valamelyik teológiai tudományszakba, mindjárt bele is üljenek a csufolódók székébe, itélvén elevenek és holtak felett. Hogy nevelhetnének ezek lelki vezéreket a nép számára, holott fogalmuk sincs népről, faluról és nyavalyás elméleteket akarnak ráhuzni az erdélyi falucskák életére?“.

Kemény szavak. Korunk jellemzője s egyuttal szomorú dolog, hogy szükség van ilyen, eddig legalább is szokatlannak mondható kijelentésekre és írásban való megörökítésére. Vajjon a reformátusok a fentti könyvet kiköszösítették könyvtárukból és indítottak fegyelmet annak írója ellen merész és férfias kritikájáért? (— n.)

Uj emberek a Teológia Akadémián.

A Teológia Akadémiának, a lelkeszenevelő intézetnek két új embere van: Fikker János dr. és Simén Dániel. Előbbi alig félesztendei működés után dekan lett, utóbbi előzetes érdem nélkül, jóreménység fejében meghívás útján jutott a tanári székbe. A főtanács határozatát minden oldalról tudomásul vették, de a titkos szavazás valószínűleg más eredményt jelentett volna.

Nem a személy ellen, hanem az eljárásra vonatkozólag. Jelen esetben az érdem nélküli meghívás alapján a Teológia Akadémia tanári kara és igazgatósága szó- többséggel maga zárta el még a pályázat lehetősége elől is azokat, akiknek maga adott teológiai tanári diplomát. Az egyetemen úgy van, hogy valamely szakra vagy valamely tárgy előadására csak megfelelő nyilvános szakirodalmi munkásság alapján hívnak meg valakit. Szerény nézetünk szerint a teológiai tanári szék mostani betöltésének a módja nemcsak a Teológiai Akadémia által adott teológiai tanári diploma értékét szállítja le, hanem csak a kivételes érdem alapján történő meghívás magas jelentőségét is eljelenítik. Jelen esetben illetékes helyen 3 érdemet hoztak fel. Egyik egy prédikációs könyv megjelentetése, amihez hasonló érték több is van egyházunkban; a másik egy nem szakba vágó 30 oldalas tanulmány, amely éppen a főtanács tövében jelent meg, a 3-ik a kiváló szónoki képesség volna. A zsinati főtanácsi szereplés sem tartalomban, sem előadásban nem termett babérokat a szónok számára. Kissé mégis komolyabban kellene intézni az ilyen dolgokat. S remények helyett tényekre építeni a kitüntetést.

A liturgia kérdése.

Utóbbi időben ismét napirendre került a liturgia reformja. A nép nem kívánja, a hivatottak szükségesnek érzik foglalkozni a kérdéssel és változtatni rajta. Az eddigi kíváncsi abban merül ki, hogy az istentiszteleti sorrendet az elején bibliaolvasással s a végén áldásmondással kellene kibővíteni. Ez a reform igazán nem érdemli meg az oldalakra terjedő bőbeszédű tanulmányokat. Még ha meg lehetne valósítani a „Mi Atyánk” gyülekezeti éneklését, az jelentene valami komoly reformot.

A szerkesztőség kérése.

Többen vannak, akik az „Unitárius Jövendő”-ből mutatványszámot nem kaptak s így annak megjelenéséről tudomást nem vehettek, vagy ha igen, másoktól értesültek s léptek az előfizetők közé. Felkérjük olvasóinkat, hogy legyenek figyelemmel erre s hívják fel ismerőseik figyelmét lapunkra.

Az előfizetési díj szíves beküldését kérjük.

Kolozsvárt Szabó László első éves tanárjelölt van megbízva az előfizetési díjak nyugta ellenében való beszédésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Brasov, Str. Dr. Babeş No. 1, hova a lappal kapcsolatban minden megkeresés, közlemény és pénzügyösszeg küldendő. A lapba szánt minden cikk vagy egyéb közlemény a hónap 5-ig a Szerkesztőségben kell, hogy legyen.

Magyarországon az előfizetési összeg Ferencz József unitárius lelkészhez juttatandó: Budapest, IX. Dr. Hölgyes E. u. 3. szám. Misszió Ház

„Éhesnek az evők csörömpöléseit, — hidegnek a más szerelmes panaszeit, — szegénynek a más pénze csörgését, szemérmesnek a más szemtelen dicsekedéseit, — egészségesnek a beteg nyögéseit, — találkára várakozónak egy alkalmatlan fecsegéseit hallgatni, — kedvtelenebb dolgok a tollu fosztásnál.”

Fáy András.

NYILATKOZAT.

Végh Mihály h. ujfalusi lelkész a következő közlését kéri: „Az „Unitárius Jövendő” 4-ik számában Dr. Szent-Iványi Árpád „Még egy szó a Bors csemetekert ügyéhez” c. cikkében a nevemet is megemlíti, de nem a valóságnak megfelelő módon. Én valóban üzleti összeköttetésben állottam a Bors faiskolával. 1939. tavaszán Dr. Szent-Iványi Árpád ur adatokat kért az oltvány-szállításokra vonatkozólag. Megkeresésére nem válaszoltam s így a valóságnak nem felel meg az a beállítás, mintha tőlem kapta volna adatait. Téves információ, hogy 2000 drb. oltványt szállított a faiskola. Tévedés a 60% és tévedés, mintha a nyulragott oltványokat nem fizettem volna ki, mert a szállítás utánnyéttel történt.”

„A mai századnak betegsége látszatni akarni; egyik fényt űz, hogy gazdagnak tessen, — másik század terminológiát tanul, hogy tudósnek tartasson, — harmadik hivatalt és érdemjegyeket vadász, hogy a haza oszlopának láttasson, a negyedik pedig szüntelen a becsületét hordozza szájában, hogy becsületes embernek nézettessen.”

Ugy.

J. Ditar Szabó Gyula
törvényreli tanácsnok
Budapest.
VIII. Ullői u. 66/b
Magyarország